

Kirkonpalvelija³ 2011

Kesäkuulumisia

On tullut se aika, jolloin on kesäloma vietetty ja talvilomaa odotellaan. Toivottavasti jokainen on saanut ”akkunsa ladattua” ja vietettyä mieleisensä loman harrastustensa parissa ja läheisten kanssa. Nyt on palattava arkeen, siltä ainakin minusta tuntuu, kun ensimmäinen loman jälkeinen työviikko on aluillaan.

Kesän mentyä useimmilla meistä alkaa monenlaiset kiireet. Arkiset askareet ja pimenevät illat peittävät alleen leppoisan kesäajan, jolloin on tavallisesti enemmän aikaa itselle, läheisille ja mukaville asioille. Mitäpä jos uskaltaisimme jatkaa leppoisa elämää myös kesän jälkeen? Leppoisa elämä pitää sisälleen oikeassa suhteessa vapaa-aikaa ja mielekästä tekemistä. Se ei merkitse ehdottomasti tekemisen vähentämistä, vaan asioiden aset-

tamista tärkeysjärjestykseen ja keskittymistä olennaiseen.

Kirkonpalvelijat ry:n tämänvuotiset opinto- ja koulutuspäivät pidettiin kesäkuun lopulla Mikkelissä. Päivien keskeisenä teemana oli työhyvinvointi. Koulutus keskittyi työhyvinvoinnin perusasioihin. Olennaista on, että kaikkiin työhyvinvoinnin tekijöihin voidaan vaikuttaa ja niihin satsaaminen hyödyttää kaikkia. Työhyvinvointia kehitetään parhaiten siellä, missä arkinen aherrus tapahtuu, eli työpaikalla. Työssään hyvinvoivan henkilöstön merkitys korostuu jatkuvasti. Tehtävässään viihtyvä työntekijä kokee työnsä mielekkääksi ja innostavaksi. Työpaikalla jossa viihdytään sairastellaan vähemmän. Viime aikoina on puhuttu paljon työurien pidentämisestä ja peräänkuulutettu työhyvinvoinnin edistä-

mistä työpaikoilla. Selvitysten mukaan monet olisivatkin valmiita jatkamaan työuraansa, jos määrättyt asiat työssä ja omassa elämässä ovat kunnossa. Selvityksessä esille nousevat esimerkiksi hyvä työyhteisö, hyvä esimiestyö ja työntekijän oma terveys. Työhyvinvointi edistää kestäviä työuria, vähentää sairaus- ja eläkekuluja, sekä edistää työvoiman saatavuutta. Työssä voidaan hyvin silloin, kun työyhteisön toimivuus ja johtaminen, työnhallinta, työolot ja työturvallisuus, sekä omat ja työn tarjoamat voimavarat ovat kunnossa. Työhyvinvointi on työpaikan yhteinen asia ja jokainen meistä on omalta osaltaan vastuussa työpaikkansa työhyvinvoinnista.

Yhdistyksemme vuosikokous oli hyvin yksituumainen puheenjohtajan valinnassa ja minulle suotiin kunnia tulla edelleen valituksi. Joten tästä on hyvä jatkaa seuraavalle vuodelle. Kiitän ilolla ja nöyryydellä saamastani luottamuksesta.

Tätä kirjoittaessani syysillan pimeys kietoo maiseman syleilyynsä, sade ropisee ikkunaan ja lämpömittari yltää hädin tuskin kaksinumeroiseen lukemaan. Mutta kaikesta huolimatta nauttikaa syksystä pitäkää huolta itsestänne ja läheisistänne.

Siunausta elämäänne

Kaarina Yli-Somero
puheenjohtaja

Kirkon alat ry - *palveleva ammattiliitto*

Asemamiehenkatu 2, 6. krs.

00520 HELSINKI

puh. 0207 912 530

fax 0207 912 531

www.kirkonalat.fi

etunimi.sukunimi@kirkonalat.fi

Toimisto on avoinna ma-pe klo 9-15, kesäaikana klo 9-14.

Ritva Rasila

Toiminnanjohtaja

0207 912 534, 040 828 0656

Chanthy Heng

Toiminnanjohtajan assistentti

0207 912 536

Paula Kokko

Järjestösihteeri

0207 912 539

Anna-Maria Numminen

Lakimies

0207 912 538

Heidi Halonen

Lakimies

0207 912 537

Hannele Halinen

Jäsenpalvelusihteeri

0207 912 530

Galina Voloshina

Toimistopalvelusihteeri

0207 912 533

Kohtaamisen siunaus

Kun tulen kohdatuksi, voin tulla ymmärretyksi. Kun tulen ymmärretyksi, voin kokea tulevani hyväksytyksi. Kun tulen hyväksytyksi omalla itsenäni, sellaisena kuin olen, luottamukseni kasvaa. Kun luottamukseni kasvaa, voin tulla avoimemmaksi, rohkeammaksi kertoamaan itsestäni. Kohtaaminen ja luottamus kulkevat käsi kädessä. Kohtaamiseen tarvitaan luottamusta. Toisaalta kohtaaminen kasvattaa luottamusta. Näin alkaa ja vahvistuu sosiaalisen kasvun kierre, joka luo henkistä hyvinvointia ja luottamuksellista ilmapiiriä työyhteisöön.

Työn ääressä ja levossa näin hoida kädelläsi

Jakaessamme keskenämme kiireetöntä läsnäoloa, kokemuksiamme, osaamistamme, ajatuksiamme ja tunteitamme, olemme kaikki saamapuolella. Hyvä kohtaaminen rikastuttaa, ravitsee ja virkistää. Tämän jokainen hyvän kohtaamisen kokenut tietää todeksi.

Joudumme kilvoittelemaan kohtaamisen haasteiden kanssa. Niistä kiire on vaarallisin. Kiire ei ”tapa” ainoastaan meitä itseämme, vaan aiheuttaa uupumista koko työyhteisöön. Vakavia ovat myös sokeutuneisiin arvoihin ja kohtuuttomuuteen perustuvat rahan ja mammon haaliminen sekä ainaiset usein kovatkin tavoitteet.

Työyhteisö, jossa ihmiset eivät kohtaa eivätkä luota toisiinsa, jättää käyttämättä valtaosan voimavaroistaan, erityisesti hiljaisesta tiedosta, jolla on ratkaiseva merkitys toiminnan menestyksen kannalta. Kohtaava yhteisö on ilmapiiriltään terve, tietoisuudeltaan selkeä ja voimavarojensa laadukkaaseen käyttöön motivoitunut. Vaikeasti tavoitettava hiljainen tieto on siinä erityisen huomion kohteena.

Aina salli asua oi Herra lähelläsi

Kohtuuden ajatukselle on kysyntää. Pärjäämisen ja menestymisen hinta on, että ihminen altistaa itsensä kohtuuttomille vaatimuksille, kohtuuttomille arvoille ja kohtuuttomalle elämäntavalle. Pärjääväkin ihminen potee jatkuvaa huonouden ja riittämättömyyden tunnetta. Loppuun palamisesta on tullut vallitsevien normien mukainen tilanne, ei poikkeus. Tällä menolla koko yhteiskuntaa uhkaa loppuun palaminen.

Kuitenkin samaan aikaan me ihmiset odotamme toistemme tapamista, kohtaamista ja kiireetöntä keskustelua. Haluamme tulla yhteisiin avoimiin pohdintoihin, testaamaan omia ajatuksiamme, kuulemaan ja kuuntelemaan toisten ajatuksia. Meillä on kohdatuksi tulemisen nälkä.

Sellaisen työyhteisön strategia menestyy, joka löytää ihmisten sydämet, joka keskustelee ja jossa ihmiset kohdataan arvostaen heitä ihmisinä. Tällaisella työyhteisöllä on puoleensa vetävä sielu. Yhteisön sielu on sen identiteetti, joka puolestaan luo turvallisuutta, motivaatiota ja rohkeutta yhteisöllisyyttä vahvistavaan toimintaan.

Ensimmäiseksi jokaisen meistä pitäisi kohdata oma itsemme. Meidän olisi opittava pysähtymään, rauhoittumaan ja kuuntelemaan omaa sisintämme. Tämän jälkeen meidän olisi helpompaa oppia kuuntelemaan toisiamme, lähimmäisiämme. Meidän olisi opittava hyväksymään erilaisuutemme: erilaiset arvot, erilaiset kulttuuritaustat, erilaiset tiedot, taidot ja kokemukset, erilaiset odotukset, tarpeet, tavoitteet ja unelmat. Meidän olisi vapautettava itsemme kiireen kierteestä ja pelastauduttava elämälle.

Hyvissä kohtaamisissa on aivan omanlainen virityksensä, jota voi ja tulee opiskella. Jokaisella meistä, sinulla ja minulla, ovat kohtaamisen kehittämisen avaimet hallussamme. Nyt on aika ottaa ne esille päivittäiseen käyttöön omasta lähipiiristä alkaen. Hyvä esimerkiksi kannustaa ja synnyttää hyvien kohtaamisen kehityskierteen, joka tempaa kaikki mukaan. Yhteisenä haasteenamme on kehittää välittämisen, kohtaamisen ja osallistumisen työyhteisö.

***Jos annat taakan painavan,
myös annat voiman kantavan
(virsi 518:3)***

Hyvän kohtaamisen jälkeen ihmiset ovat innostuneita. Innostus luo yhteisöllisyyttä, jonka syntymistä ja kehittymistä tulee johtaa - kohtaamisilla. Työyhteisönsä kohtaava johtaja on läsnä. Hänellä on aikaa kohdata ihmisiä, kuunnella heitä ja myötelä heidän tilanteitaan. Hän toki ymmärtää yhteisöllisen suunnittelun, visioinnin ja tulosten määrittelyn arvon. Ykkösasiaksi arkipäivän johtamistyössä hän kuitenkin nostaa keskittymisen läsnäoloon.

Hyvistä kohtaamiskokemuksista syntyy luontevasti uutta traditiota, joka levittää kohtaamiskulttuuria työympäristöön. Uusia hyviä kohtaamistilaisuuksia aletaan odottaa, jolloin ne luovat koko yhteisön perustehtävälle uudenlaista puoleen-savetävää mielikuvaa.

Kohtaaminen on syvimmillään rakkauden kaksoiskäskyn toteuttamista: rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Siihen ei kätkeydy sallittuja motiiveja eikä verhoiltua hyväksikäyttöä. Välittämällä toisista välitän samalla itsestäni, sillä kohtaamisen vuorovaikutuksessa olemme sekä antajina että vastaanottajina.

Maija Inkinen

Hallitse ja taltuta masennus

Epävarmuuden ja toivottomuuden keskellä työskentely, henkisesti ja fyysisesti kuormittava työ, tiukka tahti sekä toistuvat organisaatiomuutokset haastavat mieltä. Oman näköisen elämän eläminen ei ole aina helppoa. Masennusoireet voi nitistää ennen kuin ne nappaavat niskalengin. Toivottomaltakin tuntuva tilanteesta voi selvitä!

Läketieteen tohtori, psykiatrian erikoislääkäri ja MTKL:n hallituksen jäsenen **Jukka Kärkkäisen** mukaan 250 000 suomalaista kärsii masennuksesta juuri nyt. Masennus on kansantautimme ja vie vuodessa 4000 ihmisiä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Masennusta on usein vaikea tunnistaa varhain. Masennus voi piiloutua somaattisten oireiden taakse ja sairaudenhavaitsemisen vaikeutuu. Masennus jää usein tunnistamatta muiden oireiden taustalta. Esimerkiksi terveyskeskuksissa käy usein piilodepressiivisiä potilaita ja terveyskeskuslääkäreiden ammattitaito ei aina riitä masennuksen tunnistamiseen.

Kamppailemme monenlaisen pahan olon kourissa: vaikeat tunteet, ajatukset, tuskalliset muistot sekä tuntemukset kulkevat suurimman osan riesana päivästä toiseen. Toivottomuudenkin keskellä on hyvä olla ihanteita ja rohkeutta katsoa tulevaisuuteen!

Tutkimuksellisesti masennuksen tiedetään olevan aivojen toimintahäiriö, ei heikkojen tai tahdottomien ihmisten sairaus.

- Masennuksen tunnistaminen varhaisessa vaiheessa tuottaa tuloksia ja masentunut saa apua nopeasti. Diagnosoinnissa käytetään apuna oirekyselyä. Se helpottaa kokonaistilanteen tarkastelua. Lisäksi voidaan tarvita psykiatrian erikoislääkärin konsultaatiota, kertoo Kärkkäinen.

Syitä masentua

Lääkehoito ja psykoterapiat ovat tehokkaita ja tutkittuja keinoja masennuksen hoitoon. Stressi yhdessä geneettisen tai biologisen alttisuuden kanssa voi laukaista masennuksen. Perintötekijät yksin eivät kuitenkaan aikaansaa masennusta.

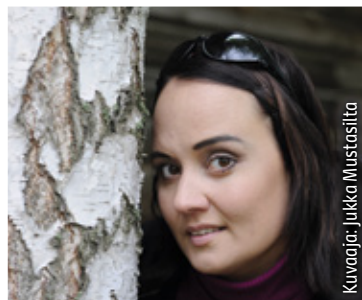
- Huonot ihmissuhteet, eristäytyminen tai ujous sekä liiallinen riippuvuus toisista ihmisistä voivat masentaa, kertoo Kärkkäinen masennuksen riskitekijöistä.

Oma elämäntilanne, epäselkeät työasiat, arvostiridiidat ja elämäntaakan eri vaiheisiin liittyvät kriisit voivat myös vetää mielen apeaksi ja ratkaisemattomina laukaista jopa masennuksen.

Masennus ilmiönä

Masennus on aivojen biokemiallinen häiriö, jossa mielelle tärkeät välittäjäaineet ovat aivoissa väärissä paikoissa. Jo kahden-neljän viikon aikana voidaan helpottaa masentuneen oloa lääkkeillä.

- Jatkuvat muutokset työssä ahdistavat. Usein aiempaa muutosta ei ole ehditty saada loppuun, kun jo uusi tulee. Muutokseen liittyy epävarmuutta ja hallitsemattomuutta, ja ovat vuorovaikutuksellisesti haastavia yrityksen työilmapiirille. Organisaatioon palkataan usein uusi esimies laittamaan linjat kuntoon, toteaa Kärkkäinen.

Terhi Mäkinen
Markkinointiviestinnän kouluttaja,
freelance-toimittaja

- Masennuksessa aivojen hermosoluverkko lamaantuu esimerkiksi stressin seurauksena ja stressihormonipitoisuus kasvaa. Koko keho on jatkuvasa hälytystilassa. Lääkityksen idea on auttaa korjaamaan lamaantuneen hermosoluverkon toiminta. Lääkkeitä on turvallisista käyttää ja lääkityksestä on yleensä enemmän hyötyä kuin haittaa, Kärkkäinen kertoo.

Tukea terapiasta

Elämänilo voi kadota monista syistä: työttömyyden, eron tai sairastumisen kohdatessa. Lähimäisen jatkuvasta huolehtimisesta, järkyttävästä kokemuksesta, riidasta, menetyksistä ja haaveista luopumisesta.

Alakulo, kriisit, muutokset ja väsymys kuuluvat satunnaisesti elämään. Ne haastavat mieltä ja kysyvät asennetta. Selviytymiskeinoja ei ole aina olemassa ja omatoimisesti asioita voi olla vaikea käsitellä.

Terapiat auttavat jäsentämään asioita ja pääsemään tasapainoon vaikeissa tilanteissa. Terapeutti on ammattilainen käsittelemään tapahtunutta ja panostus itsetuntemuksen kasvattamiseen. Terapia ja lääkehoito täydentävät toisiaan masennuksen kohdatessa.

Interpersoonallinen psykoterapia on erityisesti keskivaikeaan masennukseen tehoava hoitomuoto. Se kehitettiin 1970-luvulla Amerikassa vaihtoehtoksi ja tueksi masennuksen lääkehoidolle.

IPT:n perustuu ajatukselle, että psykiatriset häiriöt johtuvat ihmisten välisistä suhteista ja rooliristiriidoista. Nämä aiheuttavat haitallisia tunteita, joista masennus seuraa. IPT-tapaaminen alkaa usein kysymyksellä: Miten asiat ovat olleet kohdallasi tapaamisemme jälkeen?

IPT-hoito on kolmivaiheinen: alku, keskivaihe ja loppu. Alussa tehdään diagnoosi, kerrotaan masennuksesta ja arvioidaan lääkityksen tarve. Selvitetään sopivin fokus työskentelylle, tehdään terapiasopimus ja annetaan ”sairaana rooli” asiakkaalle.

Masennusta käsitellään neljän eri fokuksen avulla: suru, yksinäisyys, rooliristiriita ja ongelmalliset vuorovaikutustilanteet lähipiiriin ihmisten kanssa. Masennusoireiden laadun ja määrän mittaamisessa käytetään apuna oirekyselyä.

Keskivaiheessa tavoitteena on muuttaa asiakkaan omaa roolia fokuksen sisällä. Terapeutti tukee roolimutosta vahvistaen asiakkaan toimivia keinoja sekä kykyä ylläpitää saavutettu tilanne. Mikäli asiakkaalla ilmenee edelleen masennusta, keskitytään hoidossa syyllisyyden tunteiden minimoimiseen.

IPT-hoito kestää 6:sta viikosta 36 kuukauteen. Tyypillinen hoitojakso on 12-14 viikkoa.

KELA korvaa hoidon, jos asiakkaalla on KELA:n rahoituspäätös ja hoitavana tahona on KELAn hyväksymä psykoterapeutti.

Nora Kariluoma, IPT-terapeutti, psykologi.
Lääkärikeskus Mehiläinen.

Logoterapian kehittäjä Viktor Frankl vakuuttui siitä, että ihmisen ensisijainen tarve on tahto tarkoitukseen, mielekkääseen elämään. Frankl tarkkaili omien käsitystensä kantavuutta työssään psykiatrina, ja eläessään keskitysleirivankina kolme vuotta.

Terapian perustana on kolmiulotteinen ihmiskäsitys: fyysikko, psyykkis-sosiaalinen ja henkinen. Henkisenä ihminen voi ottaa kantaa elämänsä olosuhteisiin ja löytää mielekkään elämän muutoksista huolimatta.

Logoterapia on toivon terapiaa ja keskittyy ihmisen terveisiin puoliin, voimavaroihin ja niiden mobilisointiin sekä henkisen ulottuvuuden kanssa työskentelyyn, arvojen ja tarkoitusten löytämiseen ja todeksi elämiseen. Tavoitteena on auttaa löytämään elämään mielekkyyttä ja keskittymään siihen, mikä pitää ihmisen henkisesti eheänä elämänmuutosten keskellä.

Masennuksen syyt ovat biologis-somaattisia, psyykkis-sosiaalisia, tai henkisiä. Masentuneet vanhemmat voivat olla lapsille riski niin alttiuden kuin opitun mallin kautta. Henkiset syyt ja niiden aikaansaamat neuroosit, olemassaoloon liittyvien kysymysten pohdinta, elämän tarkoituksettomuuden kokemus ja eettinen stressi masentavat.

Logoterapia on avuksi tilanteissa, joissa ihminen joutuu kohtaamaan elämänsä kulkuaan kuuluvia tai odottamattomia muutoksia tai menetyksiä ja kysyy olemassaolon peruskysymyksiä, kuten: Mikä tekee minusta juuri minut? Voinko muuttua? Onko elämä pettänyt minut? Minkä varassa rohkenen elää ja vanheta, kuolla? Onko elämässä mieltä? Millainen on hyvä elämä? Mikä on ihmisen paikka, entä minun paikkani?

Logoterapeuttinen ihmiskäsitys ja siihen pohjautuva terapia auttavat uusien näkökulmien, toivon ja mahdollisuuksien sekä rohkeuden

Jukka Kärkkäinen

Kuvaaja: Mikko Uhmavaara

Nora Kariluoma

Pirjo Möller

Kuvaaja: Suvi Elo

Anneli Litovaara

löytämässä matkalla kohti tarkoituksellista elämää. Näin kriisit eivät välttämättä sairastuta tai masenna pysyvästi, vaan auttavat suunnittelemaan uutta ja mielekästä elämää kohti.

Tapaamisia voi olla yksi tai useampia. Logoterapia ei ole Kela-korvattavaa hoitoa.

*Pirjo Möller,
Logoterapeutti LTI, työnohjaaja.
www.logoterapia.fi*

Ratkaisukeskeinen psykoterapia on 1950-luvulla Amerikassa kehitetty terapia. Asiakkaan tärkeät asiat ja hyödylliset päämäärät, arvostava kuuntelu ja tulevaisuuden mahdollisuuksien kartoittaminen ovat keskeinen osa hoitoa. Terapiassa nostetaan esille asiakkaan voimavarat, aiemmat onnistumiset, taidot ja kyvyt. Ne voimauttavat.

Terapia on tulevaisuussuuntautunut ja myönteinen tapa lähestyä ongelmia. Hoidossa huomio on tavoitteissa ja ratkaisujen löytämisessä. Asiakas on oman elämänsä asiantuntijana ja terapeutin rooli on tukea häntä matkalla sopiviin ratkaisuihin. Arvostava vuorovaikutus ja keskittyminen ongelmien sijasta mahdollisuuksiin luo pohjan yhteistyölle sekä toiveikkaalle ilmapiirille.

Terapiassa masennusta voidaan tutkia ”tienhaaraoireyhtymänä”, jolloin pysähdytään ”tienhaaraan” tarkastelemaan asiaa myönteisesti näkökulmasta ja kartoitetaan tilanne uudelleen.

Pysähtyminen on tarpeen, sillä näin asiakas löytää itselle tärkeitä, uusia tulevaisuuden näkymiä ja kartoittaa mahdollisuuksia päästä eteenpäin. Terapeutti tukee ja kannustaa, sillä on tärkeää saada tukea itseä innostavan toiminnan aloittamiseen ja jatkamiseen. Pienet askeleet eteenpäin ovat oleellisia!

Hoitojakson pituus määräytyy asiakkaan tilanteen edistymisen mukaan tai asiakkaan kokiessa saaneensa riittävästi apua.

Terapiaan voi hakeutua omakustanteisesti tai anoa Kelan tukea.

*Anneli Litovaara,
Ratkaisukeskeinen psykoterapeutti, työnohjaaja.
www.taitoba.fi*

Tunnista ajoissa masennus:

Tuntuuko mieliala toistuvasti alavireiseltä?

Koetko mielihyvää?

Oletko jatkuvasti väsynyt?

Jos vastaat kahteet kysymykseen kyllä eikä oireisiin ole kliinistä selitystä, jatka tarkastelua.

Masennusoireisiin kuuluvat lisäksi:

Katkonainen nukkuminen, nukahtamisvaikeudet, aamuyöllinen heräily
Keskittymisvaikeudet

Kuolemaan liittyvät ajatukset, toiveet kuolemasta ja itsemurha-ajatukset

Ruokahalun muutos

Kivut ja säröt, joille ei tunnu löytyvän selitystä

Arvottomuuden, syyllisyyden ja toivottomuuden tunteet

Työkuorman vähentämään opetteleminen ja tunteista puhuminen voivat auttaa niin, ettei alakuloinen tila muutu masennukseksi.

Mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin
puh. 010 19 5202 päivystää
Ma-Pe klo 9-16.00, La klo 15-16, Su klo 15-22.00

Apua verkosta:
masennussattuu.fi
masennusinfo.fi
tukinet.net

Kirjallisuutta

Frankl, V. Logoterapia – avain mielekkäaseen elämään. Lyhytterapiainstituutti.

Furman & Ahola. Palauta elämänilosi

Kopakkala, A. Masennus.

Mattila, A & al. Elämän tienhaarassa; Masennus: Filosofinen ja ratkaisukeskeinen näkökulma. Suomen Lääkärilehti 9/97.

Saarinen, M. Psykoterapiaan?

Suomen mielenterveysseura. Depressiokoulu. Työkirja masennuksen kanssa kamppaileville.

Saaristo, T. Taikasanat eli miksi antaisiin anteeksi.

Dolan, Y. Pieni askel - tie hyvään elämään traumaattisen kokemuksen jälkeen.

Germer, C. Myötätunnon tie.

Weissman, Markowitz & Klerman (2007). Clinicians Quick Guide to: Interpersonal Psychotherapy.

Williams & al. Mielekkäästi irti masennuksesta.

KIRKONPALVELIJAT ry:n ETELÄ-POHJANMAAN alaosto tiedottaa Jäsenten yhteinen VIRKISTYSILTAPÄIVÄ HÄRMÄN KYLPYLÄSSÄ

tiistaina 25.10. 2011 os. Vaasantie 22, 62375 Ylihärmä. Uima-allas käytössä klo 15.00 alkaen. Yhteinen ruokailu ravintolassa klo 18.00. Kerro saapumisestasi hotellin vastaanotossa.

Ilmoittautumiset 20.10.2011 mennessä Kaarina Yli-Somero puh. 0400 797230, sähköposti kaarina.yli-somero@kirkonpalvelijat.fi

TERVETULOA!

Toimikunta

Opinto- ja koulutuspäivät Mikkeli

Kirkonpalvelijat ry:n tämänvuotiset opinto- ja koulutuspäivät pidettiin Mikkeli

Päivien tunnuksena oli ”airoina veneessä”, joka viittaa osittain Kirkon alat ry:n logoon. Luennoitsijoina olivat mm. kouluttaja, freelance-toimittaja Terhi Mäkinen, kirjailija, terapeutti Seppo Jokinen, rovasti Keijo Toivanen, kirkkoneuvos Risto Voipio ja toiminnanjohtaja Ritva Rasila. Luennoitsijoiden aiheina oli mm. vuorovaikutustaidot, ihmistuntemus, arvot ja erilaisuuden hyväksyminen ja uupumukseen ja masennukseen johtavat syyt.

Seurakuntien tiukkeneva talous vaikuttaa paljon kirkonpalvelustyöhön. Ajankohtaisesta tilanteesta kertoivat kirkkoneuvos Risto Voipio ja toiminnanjohtaja Ritva Rasila.

Opinto- ja koulutuspäivien osallistujat yhteiskuvassa Mikkelin tuomiokirkon edustalla.

29.6.2011 Mikkelin tuomiokirkossa pidetyssä messussa saarnasi piispa Seppo Häkkinen. Messua edelsi ylivahvistamistari Kimmo Häll-

backin esittely Mikkelin tuomiokirkosta.

Yhdistyksen hallitus myönsi yhdistyksen kultaisen ansiomerkin seuraaville henkilöille:

Päivi Kylä-Heiko, Laitila, Vesa Hänninen, Reijola, Sanna Karppi, Ilomantsi, Toini Tissari, Espoo, Antti Ruuskanen, Espoo ja Pia Nikkinen Lappeenranta.

Kirkonpalvelijat ry:n hallituksen varsinaisiksi jäseniksi vuosille 2012 – 2014 valittiin uudelleen Tuomas Leminen Ikaalisten, Osmo Nissi Hämeenlinnasta ja Kristiina Sanakseenaho Oulusta ja heidän henkilökohtaisiksi varajäsenikseen Timo Lehto Tampereelta, Tuula Liukka Jyväskylästä ja Väinö Kokkonen Oulusta.

Opinto- ja koulutuspäivät päättyivät tutustumiseen Päämajamuseoon, Jalkaväkimuseoon ja Viestikeskus Lokkiin.

Vuoden 2012 opinto- ja koulutuspäivät pidetään Kuusamossa 26.-27.6.

Kari Hartikainen
sihteeri

Kristilliset symbolit – ikkuna arkeen

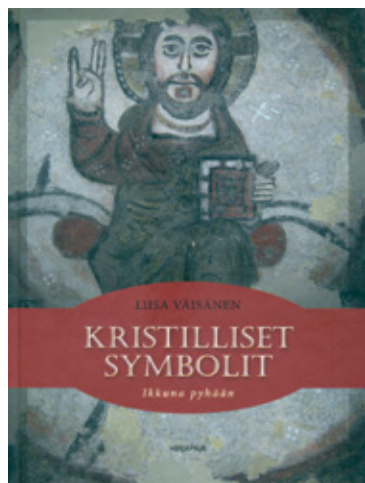
Mitä taiteilija halusi kertoa maalattessaan kauniiseen asetelmaan karpäsen tai hurskaan miehen jalkoihin porsaan? Entä mitä Euroopan unionin lippu kertoo värinsä ja tähtiensä kautta? Miksi maalauksessa ristillä roikkuvan Jeesuksen toinen käsi on nyrkissä?

Ympäristömme on täynnä kieltä, joka voi jäädä huomaamatta, jos emme osaa lukea symboleja.

Kristilliset symbolit – Ikkuna pyhään johdattaa kristillisten symbolien kiehtovaan maailmaan. Maailmantaiteen mestariteosten kautta se vie lukijan tutustumaan eurooppalaisiin kulttuureihin ja kristilliseen perinteeseen. Samalla huomaamme, kuinka kukin aikakausi on vaikuttanut symbolimaailmaan ja siihen, miten symboleja on tulkittu.

Teos on kuin aapinen, joka tekee symbolien salakielestä kaikille ymmärrettävää. Monikäyttöinen kirja toimii niin oppaana taiteeseen kuin hakuteoksena symboleista kiinnostuneille.

Liisa Väisänen (fil. tri) on uskonnolliseen taiteeseen erikoistunut taidefilosofi, kulttuurivaikuttaja ja suosittu luennoitsija.

Ammattiinsa kutsutut suntiot

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa työskentelee monia eri alojen ammattilaisia, joista seurakuntalaisille todennäköisesti tutuimpina esittäytyvät papit ja kanttorit. Heidän rinnallaan kirkollisissa tilaisuuksissa tarvitaan myös suntioita, jotka omalta osaltaan mahdollistavat kirkolliset tapahtumat valmistelemalla kirkon tai muun seurakunnan tilan, valvomalla tilaisuuksien sujuvaa etenemistä ja hoitamalla niiden päätyttyä siivoustyön. Tärkeästä roolistaan huolimatta suntioiden huomioiminen ei ole ollut itsestäänselvyys, mikä on ilmennyt esimiesten taholta suntioiden kokemusten mukaan niin vähättelynä kuin muun muassa palkkauksen riittämättömyytenä. Työssä kohdattuja ongelmia selvittämään ja etujaan ajamaan suntiot ja muut kirkonpalvelijat, kuten hautausmaanhoitajat ja kellonsoittajat, perustivat vuonna 1934 Suomen Evankelis-luterilaisten Kirkonpalvelijain Yhdistyksen, joka on vuodesta 1971 lähtien tunnettu nimellä Kirkonpalvelijat ry. Yhdistyksen tiedotuskanavana ja keskustelufoorumina on toiminut vuodesta 1954 lähtien julkaistu Kirkonpalvelija-lehti, joka on jokaisena vuosikymmenenään paneutunut ajankohtaisiin kentällä havaittuihin haasteisiin ja ottanut kantaa suntioiden asemaan kirkollisen työyhteisön jäsenenä.

Kirkonpalvelija-lehden kautta ilmenevässä suntioiden ammattiyhdistystoiminnassa lehden ensimmäisestä numerosta uuden vuosituhanen alkuun ulottuvana ajankasana voidaan erottaa kolme erilaista kautta. Näiden aikana suntioiden suhtautuminen ammattilliseen järjestäytymiseensä, sen oikeutukseen ja mahdollisuuksiin, muuttui vähitellen lähinnä kutsu-
mustaan toteuttavan luottamus-

miehen identiteetistä kohti kirkollisen alan ammattilaista. Näiden erilaisiin teemoihin painottuvien kausien täydellinen erottaminen tosistaan olisi kuitenkin keino-
tekoista ja yksinkertaistavaa mikä johtuu siitä, että Kirkonpalvelija-lehdessä on jatkuvasti käsitelty samoja aihepiirejä, joita ovat esimerkiksi työehdot ja koulutuskysymykset. Niiden painotukset ovat kirkon sisäisestä kehityksestä ja yhteiskunnallisten muutosten inspiroimina tosin hieman vaihdelleet tiettyjen aiheiden ollen vuorollaan korostetummin esillä. Kirkonpalvelija-lehden jokaista vuosi-kymmentä on lisäksi leimannut kutsumuksen ja toimeentulon vuoksi tehdyn työn välinen ristiriita, joka on suntioiden henkilökohtaisten kokemusten ohella heijastunut myös heidän ammatilliseen järjestäytymiseensä.

Ensimmäistä, erityisesti 1950-luvun kattavaa ja 1960-luvun puoliväliin jatkuvaa, ajanjaksoa suntioiden yhdistystoiminnassa voidaan nimittää hiljaisen tyytymisen kaudeksi. Kirkonpalvelijoiden yhdistys oli alkujaan aatteellinen, mikä ilmeni ensimmäisten vuosien Kirkonpalvelija-lehtien hartauspainotteisuutena ja maalliseksi miellettyjen eläkkeiden, vuosilomien ja muiden oikeuksien painokkaan ajamisen sijaan nöyryyden ja maltillisuuden korostuksena. Suntiona toimiminen nähtiin varsinaisen ammatin sijaan enem-mänkin elämäntapana, johon Herra on palvelijansa johdattanut, ja tätä kautta saatu kutsumus on motivoinut jatkamaan kirkonpalvelustyössä. Useat suntiot olivatkin palvelleet seurakuntiaan vuosikymmeniä mukauttaen koko elämänsä seurakuntien rytmiin, jolloin työ- ja vapaa-aika eivät välttämättä erottuneet toisistaan. Suntioiden työnkuvaa problematisoi

Hanna Ruohonen

myös se, että he työskentelivät alituisesti sekä profaani- että sakraalimaailmaan kuuluvien asioiden parissa tehden työtään samanaikaisesti niin ihmisille kuin Herralle, jolloin jaottelu selkeän käytännöllisiin ja hengellisiin tehtäviin oli – ja yhä edelleen on – mahdotonta. Hyvän suntion tuli myös jatkuvasti tarkkailla käytöksensä soveliaisuutta ja huolehtia Jumala-suhteestaan, jotta kaikki kirkossa tehtävä työ koituisi seurakuntalaisten hyödyksi ja Hänen ikuisiksi kunniakseen. Suntiot pyrkivät rakentamaan työnkuvansa ja ammatti-identiteettiään lisäksi puhumalla itsestään käsilä palvelevina erotukseksi Sanalla palvelevista papeista, mutta muistuttivat kuitenkin osuudestaan näkyvän evankeliumin kokemisessä laittaessaan kirkkosalin valmiiksi vaikkapa jumalanpalvelusta varten. Varsinaisen sielunhoidon suntiot rajasivat tehtäväkenttäänsä ulkopuolelle, vaikka käytännössä saattoivat joutua siihenkin osallistumaan jos seurakuntalainen halusi heille uskoutua.

Tultaessa 1960-luvun lopulle ja erityisesti 1970-luvulle suntiot olivat kuitenkin pakotettuja myön-

tä-mään, että pelkkä kutsumus ei elättänyt, ja niin heidän ammattiyhdistystoiminnassaan alkoi oikeuksien vaatimisen kausi. Tälle kaudelle oli tyypillistä yhdistyksen edunvalvontatoiminnan tehostaminen ja jäsenistön aktivoiminen maanlaajuisesti muun muassa luottamusmiesten rekrytoinnin kautta. Oikeuksien vaatimisen kaudella kutsumusta pidettiin edelleen tärkeänä, mutta yleinen mielipide oli siitä huolimatta alkanut muuttua suvaitsevaisemmaksi sen suhteen, että myös kutsumustaan toteuttavan sution oli luvallista vaatia kirkollisesta toimestaan riittävää palkkaa kuten mistä tahansa muusta työstä. Mallia otettiin papiston järjestäytymisestä, vaikka kyseinen ammattiryhmä suhtautuikin nuivasti suntioiden etujen ja oikeuksien kohentamiseen, epäillen suntioiden mahdollisesti tunkeutuvan heidän osaamisalueelleen. Suntioiden kutsumus-identiteetti rinnalle alkoi näin ollen vähitellen muodostua palkkatyöllisyys-identiteetti, näin etenkin vuoden 1969 jälkeen kirkonpalvelijoiden yhdistyksen liittyttyä Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL ry:n, nykyisen Kirkon alat ry:n, kautta Kunnallisvirkamiesliitto KVL:oon, mikä puolestaan ohjasi suntioiden familiaarista yhdistystä yhä enemmän varsinaiseksi jäsentensä etuja ajavaksi ammattijärjestöksi.

Ammattiyhdistystoiminnan kolmannella kaudella, joka painottuu etenkin 1980-luvulta 2000-luvun alkuun, Kirkonpalvelija-lehdessä alettiin keskittyä aiempaa tiiviimmin palvelun parantamiseen, mikä tarkoitti paitsi ennen kaikkea seurakuntalaisia ja Jumalaa myös suntuioita itseään. Tämä näyttäytyi etenkin koulutus-kysymysten pohdinnan lisääntymisenä, sillä sution toimeen ei ollut aiemmin varsinaista koulutusta vaan ammatti opittiin vanhemman kollegan toimia seuraamalla ja lisätietoa hankittiin yhdistyksen järjestämillä kurs-

seilta sekä opinto- ja virkistyspäiviltä. Suntiöt eivät kuitenkaan kokeneet tätä riittäväksi, ja oletettavasti taustalla oli myös toiveita kirkonpalvelustyön arvostuksen lisääntymisestä suntioiden sivistämisen kautta – ammattikunnan positiivisen näkyvyyden kohentaminen olikin ollut yhdistyksen tavoitteena sen ensi vuosista alkaen. Ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta saatiin silti odottaa vuoteen 2001, jolloin Opetushallitus hyväksyi Kirkonpalvelijat ry:n ja sen yhteistyötahojen laatiman opistotasaisen oppisopimuksena suoritettavan tutkinnon rakenteen. Suntiöt olivat täten itse yhdistyksensä alkuvaiheista lähtien olleet aktiivisina lisäämässä kollegoidensa tietämys-

Kuva: Hannu Korhonen

tä ja koulutusta haluttiin kehittää myös tutkinnon muodostamisen jälkeen, jotta suntioiden tietotaso vastaisi mahdollisimman tarkasti kirkollisen työn kulloinkin ajankohdattaisia tarpeita. Koulutuksen myötä tehtiin myös eroa papiston ohella muihin kirkonpalvelustöihin pyrkiviin hakijoihin vaatimalla tutkintoa virkojen pätevyysvaatimukseksi ja kannustamalla suntuioina jo toimivia virallisen koulutuksen suorittamiseen. Neljä vuotta myöhemmin suntiöt saivat vielä ammattikuntansa arvomaailman ilmaisevat Kirkonpalvelijan eettiset ohjeet, jotka yhdistyksen johtokunta laati yhdessä jäsenistön kanssa.

Huomattavinta suntioiden ammattiyhdistystoiminnassa onkin heidän osoittamansa omaisuus kollegiaalisen ryhmänsä etujen ajamiseen ja kehittämiseen. Ammattiyhdistyksen nostattaminen on jäsenistön herättelyn ohella myös tyypillistä Kirkonpalvelija-lehden kirjoituksille: toisaalta tähdennettiin vaatimatto-muuttoa suurena hyveenä mutta pidettiin kuitenkin esillä suntioiden tarpeellisuutta ja välttämättömyyttä osana kirkon työntekijäkuntaa ja laajemmin koko yhteiskuntaakin, onhan kirkko ollut merkittävä tekijä niin suomalaisessa kulttuurissa kuin julkisen sektorin työnantajakin. Suntioiden eniten käytämä perustelu ammattiyhdistystoimintansa tarpeellisuudesta onkin jokaisena Kirkonpalvelija-lehden vuosikymmenenä ollut kaikkien yhteinen etu –argumentti. Tällä tarkoitetaan sitä, että kun työntekijöiden kokonaisvaltainen hyvinvointi on taattu, he saavat kohtuullisen korvauksen puurtamisestaan ja heidät hyväksytään työyhteisönsä tasavertaisiksi jäseniksi, niin he palvelevat valoisammalla mielellä ja tämän myötä evankeliumin julistaminenkin tehostuu. Ammattiyhdistystoiminta nähtiin siten kaikkien yhdistyksen jäsenten yhteisenä hyötynä, joka koituisi kaikkien tällä hetkellä työtään tekevien mutta myös seuraavien suntiopolvien hyödyksi – ja myös kirkon, jonka julkisuuskuvaa eivät työntekijöitä koskevat epäkohdat enää tahraisi.

Suntioiden yhdistystoiminnassa on myös ollut alati mukana kutsumus ja sen merkityksen pohtiminen. Tämän vaikutus ulottuu aina 1950-luvun puolivälistä 2000-luvun alkuun saakka, ja se on inspiroinut keskustelua varsinkin kutsumuksen ja toimeentulon vuoksi tehdyn työn välille miellettyyn ristiriitaan liittyen. Kirkonpalvelija-lehden perusteella kutsumuksen on katsottu toisaalta motivoineen suntuioita työsäään ja jopa antaneen enemmän

kuin jonkin muun toimen puitteissa olisi ollut mahdollista, mutta myös hidastaneen yhdistyksen edunvalvontatyötä. Kutsumuksen on nähty luoneen henkistä kynnystä, joka hillitsi työmarkkinapoliittisia kannanottoja, sillä etenkin iäkkäämmät suntiot ovat vastustaneet niitä yhdistysten toimia, jotka kohdistuivat parantamaan ammattikunnan omaa asemaa, juuri kutsumukseen ja epäitsekäseen lähimmäisen palveluun vedoten. Tietyyssä mielessä hiljaisen tyytymisen kausi on tavallaan myös jatkunut pienenä pohjavirtana tähän päivään saakka, sillä aina toisinaan lehdes-
sä muistutetaan Jumalan tuntemisen olevan tärkeintä ja että pitäisi luottaa Hänen huolenpitoonsa.

Kirkonpalvelijat ovat siis nimenomaan kutsumuksen vaateen vuoksi olleet alati pakotettuja miettimään etuuksiensa vaatimisen oikeutusta ja Kirkonpalvelija-lehden yhtenä jatkuvana teemana vuosikymmenestä toiseen onkin vakuuttelu siitä, että oikealla asialla todellakin ollaan eikä rikota käskyjä vastaan jos tavoittel-
laan samoja etuja joita esimerkiksi papistolla oli. Varsinaisesta työtaistelusta ei kuitenkaan voida missään vaiheessa suntioiden ammattiyhdistystoimintaa puhua, sillä suntioilla ei ollut esimerkiksi lakko-oikeutta, joten yhdistyksen toimenpiteet rajoittuivat neuvotteluihin ja suositusten anta-

miseen seurakunnille. Ammatti-yhdistykselle on kaiken kaikkiaan erilaisista mielipiteistä huolimatta – tai kenties nimenomaan niistä johtuen – ollut tarvetta ja sen merkitys ilmenee ennen kaikkea suntioiden ammattikunnan itseyttämyksen kehittämisessä. Yhdistyksen historia kertoo myös historian valistuneiden maallikoiden ja seurakuntien luottamusmiesten kehittymisestä kirkonpalvelusalan moniammatillisiksi, joiden asiaa on Kirkonpalvelija-lehti pitänyt johdonmukaisesti esillä. Suntioiden työ ja heidän ammattiyhdistystoimintansa palautuu siten viime kädessä palvelun teemaan: kirkon toiminta lähtee palvelusta, sekä ihmisten etä ennen kaikkea Taivaallisen Isän, ja lähimmäisen hyväksi toimiminen on koettu ensisijaisen merkittävänä. Suntioiden kokemukset kertovat kaiken kaikkiaan heidän pitäneen työtään tärkeänä ja vaikeuksista huolimatta myös mielekkäänä, ja tämän vuoksi myös ammattiyhdistystoimintaa on lehden antaman kuvan perusteella haluttu kehittää.

Onkin tärkeää huomata, miten suntion työ on ammattiyhdistyksen ja sen harjoittaman mielipiteiden muokkauksen kautta muokautunut kutsumuksen vuoksi tehdystä Jumalan ja seurakuntalaisten palvelusta ammatiksi muiden joukossa – työn uskonnollista ulottu-

vuutta tietenkään unohtamatta, sillä suntiot olivat edelleen 2000-luvun alussa ainakin muodollisesti sitoutuneita kristilliseen sanomaan. Suntioilla on myös aina paikkansa kirkossa: heitä on tarvittu ja tarvitaan edelleen valmistamaan konkreettisella työllään seura-kuntalaisilleen tila pyhän kokemiseen. Kirkonpalvelija-lehdestä avautuvan näkymän perusteella suntiot ovat tunteneet Jumalan johdattaneen heitä kutsuessaan kirkkonsa palvelukseen ja heille oli ajan kuluessa ammattiyhdistystoimintansa ja sittemmin koulutuksenkin kautta syntynyt yksinomaisen kutsumuksen toteutuksen rinnalle käsitys suntion työn mahdollisuudesta myös ammattina ja urana, joka tarjosi tilaisuuden myös oman hengellisyuden hoitamiseen. Suntion työn kehitystä voidaan täten kuvata prosessina, jonka kuluessa kutsumuksesta tuli myös ammatti ja suntion työtä samoin ajatella sekä kutsumuksena että ammattinsa, sen mukaisesti millaisen määrään yksilö haluaa itse työlleen antaa – suntiot ovat siis tunteneet olevansa paitsi kutsuttuja palvelemaan myös ammattiinsa kutsuttuja.

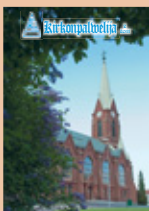
Hanna Ruohonen

FM, Liedon vs. seurakuntamestari 2011-2012 ja suntio-opiskelija Turun kristillisellä opistolla

Opinto- ja koulutuspäivillä palautettujen arviointilomakkeiden joukosta arvottiin kolme voittajaa.

Onnetar suosi seuraavia henkilöitä: Eero Aitto-Oja, Ilmajoki; Ulla Ojala, Tuusula ja Tuula Liukko, Jyväskylä. Heitä muistetaan tyyliikkäillä palkinnoilla, onnittelut.

Viime lehtemme kannen kuvaajan nimi oli väärin, oikea kuvaaja on Pertti Rautiainen.

Mikkelin juhlatuomikunnan jäsenet vas. Kimmo Hällback, Pertti Rautiainen, Taimi Reima-Luukkainen, Miika Haukijärvi, Arvo Katajamäki ja Saila Kostiainen.

Episkosympaattinen kirjahdus

Seurakunnassa oli vedetty lippu tankoon. Piispa oli tullut tarkastettavaksi samalla kun tuomiovirkailijat kapituloivat siionin tilit ja taaseet sekä kirkossa kävijöiden määrät. Viimeksi mainituista piirretyn käyrän sivua oli pitänyt alareunasta jatkaa. Lukkari piiloutui preludioihinsa muiden työntekijöiden jännittäessä etupenkissä. Vain suntion kasvoilla lepäsi kymmenien virkausien pyhä rauha.

Naisväki tarkasti piispas(sorry) piispattaren pukua ja kampausta. Joku ennätti jo paheksumaan korvareunkaita. Jos uskon määrä ihmisessä nousee yli 50 prosentin, elämän täyttävät kiellot ja rajoitukset pilvin pimein ja katu-uskottavuus painuu pakkaselle. Körttihiuvi olisi valkoista asiallisempi monen mielestä.

Valtuuston puheenjohtaja Edvard Holopainen oli saanut kunniatehtävän toivottua piispan tuomioseurueineen tervetulleeksi. Hän päätti käyttää sivistyneitä ilmauksia kuultuaan eduskuntavaalipuheita. Niinpä hän totesi hegemonian liehuvan tangossa juhlan kunniaksi ja symbolin tulleen tarkastusmatkalle kapituliensa kanssa.

Piispaa kuului herrotella virallisesti mutta papit sinuttelivat avarampien aikojen merkeissä ja hymy karehti monella otsan syvistä uurteista huolimatta. Holopainen puhui Herran Piispasta ja kumarsi joka kerran kahvikuppiaan läikyttään.

Lapset oli päiväkerhosta komennettu paikalle mutta nuorisopuutui. Siksi ohjelmaan kuului kouluikäntä, jossa priimukset esittivät

heille annetut ja harjoitetut kysymyksensä. Piispa kevensi tunnelmaa parilla puujä(sorry) vitsillä.

Työpaikkakäynti kuului asiaan ja seurue vieraili pienessä konepajassa. Pomo kertoi täällä puhallettavan yhteen hiileen, jolloin asessori Hurskainen supatti notaarille että silloin kaikkien naama on noessa.

Kahvipöytäkeskustelussa heräsi kysymys, miten kutsutaan naispiispan miestä? Lukkarin ehdotti hiipparia ja Pursiaisen renki totesi piispatin olevan arvokkaampi. Esillä olivat myös piispalainen ja episkoppi.

Tarkastus päättyi aikanaan ja asessori Hurskainen huokasi kapitulin arjen jatkuvan seurakuntien työntekijöiden riitojen sovitteluilla.

Snap

Tiistai 25.10.2011

- 9.30 Kahvi ja ilmoittautuminen
- 10.00 Tervetuloa, hallituksen puheenjohtaja Jouni Laaksonen
- 10.05 Aamuhartaus, kirkkoherra Seppo Sattilainen
- 10.10 Rauman seurakunnan esittely, hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
- 10.20 Rauman seurakunnan hautaustoimen esittely, puutarhuri Jouni Laaksonen
- 10.40 Ergonomia, työterveyshuolto
- 11.30 Pelastussuunnitelma / Satakunnan pelastuslaitos
- 12.30 Lounas
- 13.30 Työturvallisuus / Satakunnan pelastuslaitos
Paloturvavara / Sammutusnäytös palolaitoksella
- 15.00 Kahvi
- 15.30 Hyvä työilmapiiri, työyhteisökonsultti, Liedon kirkkoherra Esko Laine
- 19.30 Ohjelmallinen ilta, Hannu Heino, Tapio Niemi

Keskiviikko 26.10.2011

- 9.00 Kyselytunti, maankäyttöpäällikkö Harri Palo
- 10.00 Luento, työsuojeluun liittyen, Työturvallisuuskeskus TTK
Hannu Tamminen, asiantuntija
- 11.00 Uurnan maahan kätkeminen, erilaiset tavat, Helena Turja
- 12.00 Lounas ja kahvi
- 13.00 Tutustuminen Monnan krematorioon ja hautausmaahan

HEI HAUTAUSALAN AMMATTILAINEN !

Tervetuloa Suomen hautaus toiminnan keskusliiton ja Rauman seurakunnan järjestämään koulutustilaisuuteen Raumalla 25.-26. lokakuuta.

Koulutus on tarkoitettu

- vahtimestareille
- hautausmaitten käytännön työssä toimiville
- krematorion hoitajille
- työnjohtajille
- puutarhureille ja niille, jotka työssään ovat tekemisissä hautaus toimen kanssa

Vastaan mielelläni mahdollisiin lisäkysymyksiin
jukka.hanni@pp.inet.fi tai Jukka Hanni, SHK,
puh. 0400 618872

Päivien ohjelma ohessa, lisätietoja ja ilmoittautuminen: www.shk.fi Viimeinen ilmoitt.päivä 14.10.

Herra, kun meille tapahtuu hyviä asioita, emme aina muista, että ne ovat lahjaa sinulta. Ajattelemme, että kyse on sattumasta tai myötämäestä. Sinulta on terveys, sinulta läheiset ihmiset, sinulta ilo, sinulta rakkaus ja ystävyys. Avaa sydämemme kiitollisuudelle, niin että emme pitäisi mitään sinun lahjoistasi itsestäänselvyytenä.

Kirkonpalvelija

N:o 3/2011 – 58. vuosikerta

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh. 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kirkonpalvelijat.fi>

Lehden toimitus:

PL 421, 70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Ilmoitushinnat:

Kokosivu 350,-
1/2 sivua 200,-
1/3 sivua 150,-

Pankit:

Nordea 202718-136346
Sampo Pankki 800015-252706
OP 560005-293207

Paino:

Suomen Graafiset Palvelut Oy
Taitto: Jarmo Salonen
aineisto@graafisetpalvelut.com
Seuraava lehti ilmestyy 12/2011.

ISSN 0 355-8258